

Børn vælger bøger, når de vil vide noget

Den hidtil største kortlægning af børns læsevaner viser, at bogen fortsat har status som væsentlig og klog, men børnene foretrækker i stigende grad andre medier til underholdning og fællesskab

AF MORTEN MIKKELSEN
 mikkelsen@k.dk

"Læs så meget, du overhovedet kan. Der er intet, der vil hjælpe dig så meget som at læse."

Citatet stammer fra den britiske forfatter Joanne K. Rowling, som ifølge den nye rapport "Børns læsning 2017" fortsat er danske børns ubestridte favoritforfatter, 20 år efter at hendes første Harry Potter-bog udkom. Rapporten, der baserer sig på svar fra 8721 børn i 3. til 7. klasse og er en del af den hidtil største undersøgelse af børns fritidslæsning, viser samtidig, at de fleste børn er enige med Rowling.

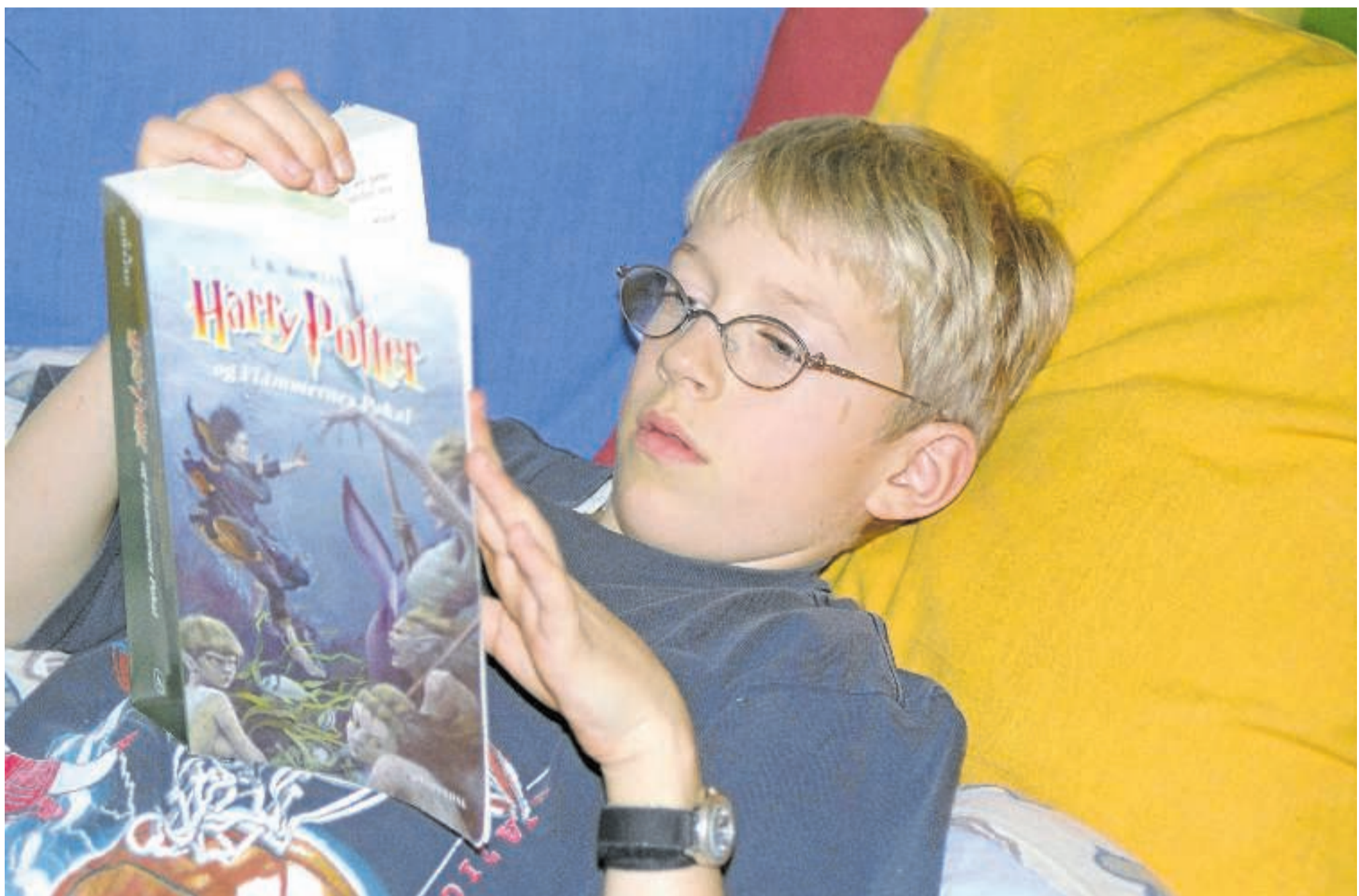
Når forskerne spørger børnene, hvilket medie de helst bruger, hvis de vil vide noget eller lære noget, peger seks ud af ti på en god, gammel-dags trykt bog. Næsten ni ud af ti mener, at de er nødt til at læse godt af hensyn til deres fremtid. Halvdelen af børnene synes ligefrem, at læsning er cool. Derimod er det kun knap hver sjette, der peger på en bog som deres første valg, hvis de skal hygge sig.

"Børn anser det fortsat for klogt og vigtigt at læse bøger, og de foretrækker bogen som medie, når de vil skaffe sig viden," siger undersøgelsens hovedforfatter, Stine Reinholdt Hansen, adjunkt og ph.d. ved Center for anvendt skoleforskning på professionshøjskolen UC Lillebælt.

Men selvom de fleste børn således ikke er i tvivl om, at de burde læse en masse bøger, så viser undersøgelsen samtidig, at børnenes samlede læseaktivitet er faldet i forhold til en tilsvarende undersøgelse fra 2010. Andelen af børn, der læser i fritiden flere gange om ugen, er gået fem procentpoint tilbage, og blandt piger er det faldet hele ni procentpoint. Det er ifølge Stine Reinholdt Hansen ikke direkte alarmerende, men giver alligevel stof til eftertanke.

"Hvis det, at børnene bruger en større del af deres tid på sociale medier i stedet for at læse bøger, fører til, at flere børn bliver dårligere til at læse lange, sammenhængende tekster, er det uheldigt," siger hun.

Undersøgelsen kortlægger imidlertid ikke læsefærdigheder, men derimod børns læsning i fritiden, og forskerne spørger i høj grad ind til børnenes læselyst. Man kunne godt udlægge besvarelsenerne sådan, at det især er dén, der er gået ned, mener Louise Agger Nexø, projektleder i Tænketanken Fremtidens Biblioteker, som har iværksat undersøgelsen for at skaffe viden om børns læsevaner, så bibliotekerne kan skrue end-

▲ Undersøgelsen "Børns læsning 2017" viser, at børn fortsat ser bøger som en adgangsbillet til at blive klog, men måske knap så meget til at blive underholdt. Hvis man gerne vil opnå begge dele, er J.K. Rowlings 15-20 år gamle fantasy-bøger om Harry Potter stadig børnenes førstevalg. – Arkivfoto: Stine Riis/ritzau.

Børns læsning 2017

- **Andelen af børn**, der læser flere gange om ugen, er mellem 2010 og 2017 faldet fra 61 til 56 procent.
- **Blandt piger** er der i perioden sket et fald fra 68 til 59 procent, mens andelen hos drengene er faldet fra 53 til 52 procent.
- **Børn bruger** generelt mere tid på sociale medier og web-tekster end på at læse bøger.
- **Børns tre primære inspirationskilder** til læsning er film, venner og deres mor.
- **71 procent** af børnene låner bøger på biblioteket.

nu mere op for læselysten. "Tidligere var vi mange, som elskede at læse, når vi skulle hygge os. Men det er udfordret i en tid, hvor der er megen anden underholdning, som er tilgængelig på computeren og på tv. Samtidig er det let at dele et link eller et YouTube-klip over sin smartphone, men det samme kan man ikke lige gøre med 'Skammerens datter'. I en tid,

hvor det handler om at dele ting med hinanden for at skabe fælles identitet, taber bogen," siger Louise Agger Nexø. Omtrent samme anbefaling har Stine Reinholdt Hansen, som understreger, at intet tyder på, at læsning som skoleaktivitet er nedprioriteret. Tværtimod er der så meget fokus på læsning i form af læseprøver, faglig læsning og eksaminer, at god, gammel-dags litterær begejstring ligger underdrejet.

ret. Og ikke nødvendigvis i bibliotekernes eget digitale univers.

Et andet sted, der kunne sættes ind, hvis børnenes lyst til fritidslæsning igen skal stige, er skolen. Louise Agger Nexø anbefaler et øget samarbejde mellem skoler og bibliotek.

"Bibliotekerne har viden og kompetencer i forhold til den nyeste litteratur og formidling af den, og derfor kunne man udbygge samarbejdet om, at bibliotekerne kommer på skolen og anbefaler læsning til fritiden og bibliotekernes digitale tilbud, som måske opleves mere spændende end den gamle udgave af 'Orla Frøsnapper' der står på reolen," siger Louise Agger Nexø.

Omtrent samme anbefaling har Stine Reinholdt Hansen, som understreger, at intet tyder på, at læsning som skoleaktivitet er nedprioriteret. Tværtimod er der så meget fokus på læsning i form af læseprøver, faglig læsning og eksaminer, at god, gammel-dags litterær begejstring ligger underdrejet.

"For mange børn er læsning nok blevet noget, de forbinder med skoleaktiviteter," siger forskeren.

89 procent mener, de er nødt til at læse godt for at klare sig, og hele 93 procent er enige med Joanne K. Rowling i, at hvis man vil være god til at læse, skal man læse så meget som muligt.

Når man spørger børnene, hvorfor de så ikke læser mere, er det mest udbredte svar, at de ikke har tid, og det var det også i 2010.

Men siden dengang er skoledagen blevet markant forlænget, og nu angives de lange skoledage som den næsthøjest begrundelse for, at fritiden ikke rækker til mere læsning.

Det er kun få elever, der direkte afskriver læsning som en aktivitet, der kun er for nørd, men omkring hver fjerde giver udtryk for, at de sjældent eller aldrig læser bøger i fritiden – samme andel som i 2010 – og 29 procent kommer aldrig på folkebiblioteket. Samtidig giver undersøgelsen indtryk af, at

► **Hvis det, at børnene bruger en større del af deres tid på sociale medier i stedet for at læse bøger, fører til, at flere børn bliver dårligere til at læse lange, sammenhængende tekster, er det uheldigt.**

STINE REINHOLDT HANSEN, UNDERSØGELSENS HOVEDFORFATTER

læseoplevelsen ses som en meget indadvendt aktivitet, som man ikke deler med andre.

Stine Reinholdt Hansen gør dog opmærksom på, at børnene modsiger sig selv en smule, idet de til et spørgsmål svarer, at de ikke taler med deres venner om de bøger, de læser, men til et andet angiver venner som den primære inspirationskilde, når

de skal vælge, hvilke bøger de vil læse.

Efter den kvantitative undersøgelse med spørgeskemaer til mange børn går forskerne nu videre med en kvalitativ undersøgelse, hvor udvalgte børn interviewes grundigt. Forhåbningen er, at denne del af undersøgelsen kan give endnu mere indsigt i børns læsevaner og syn på læsning.

Atomaffald får op til 50 år mere på Risø

AF THOMAS HEE OG FREDERIK BO KNUDSEN

/ritzau/

Den årelange strid om det radioaktive affald fra Risø kom i går nærmere et foreløbigt punktum, da regeringen spillede ud med en ny plan.

Planen går i al sin enkelthed ud på at lade atomaffaldet blive på den gamle forskningsstation ved Roskilde Fjord i yderligere 30-50 år, mens man tygger videre på, hvad der skal ske med det på lang sigt. Afsenderen på regeringens udspil er uddannelses- og forskningsminister Søren Pind.

"Det her er en sag, der kalder på omhu og grundighed. Vi skylder fremtidige generationer, at vi ikke haster noget igennem, men bruger den tid, der skal til, for at nå frem til en sikker, langsigtet løsning," siger han i en pressemeddelelse.

De mere end 5000 kubikmeter radioaktivt affald er fra dengang Danmark pønsede på at give sig i kast med atomkraft og har længe givet panderynker flere steder i landet. Ingen vil nemlig have affaldet, der ud over at være en potentiel miljøbelastning også kræver bevogtning døgnet rundt. De fem kommuner Bornholm, Lolland, Kerteminde, Skive og Struer har været i spil til at huse et depot for de nukleare rester mod deres vilje.

Derfor er Bornholms borgmester, Winni Grosbøl (S), da også godt tilfreds med regeringens plan om en lang tænkepause.

"Det har været en stor folkelig sag her på Bornholm, og det har afstedkommet rigtig meget bekymring. Så vi er meget glade," siger hun og fortsætter:

"Vores anke har hele tiden været, at man jo ikke vidste, hvad der ville ske, hvis man flyttede det ud i en af kommunerne, så det er fornuftigt at tage tiden til at undersøge det."

Den fornuft har Roskildes borgmester, Joy Mogensen (S), nu svært ved at se.

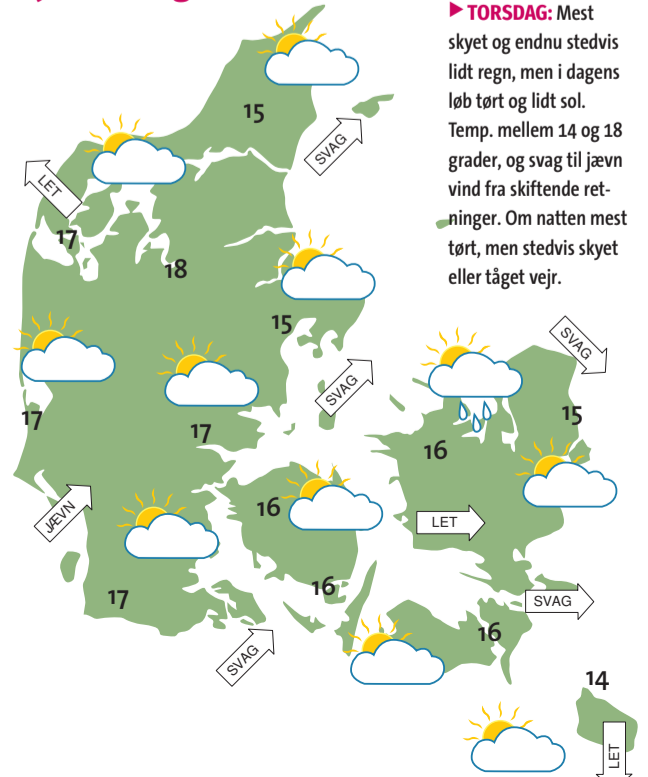
"Det er jo bare at lave en lappeløsning for så at skyde den endelige, ansvarlige og permanente beslutning til et gevaldigt hjørnespark i 30 til 50 år," siger hun.

Selvom atomaffaldet nu ser ud til at skulle blive på Risø, skal det imidlertid ikke blive, hvor det er.

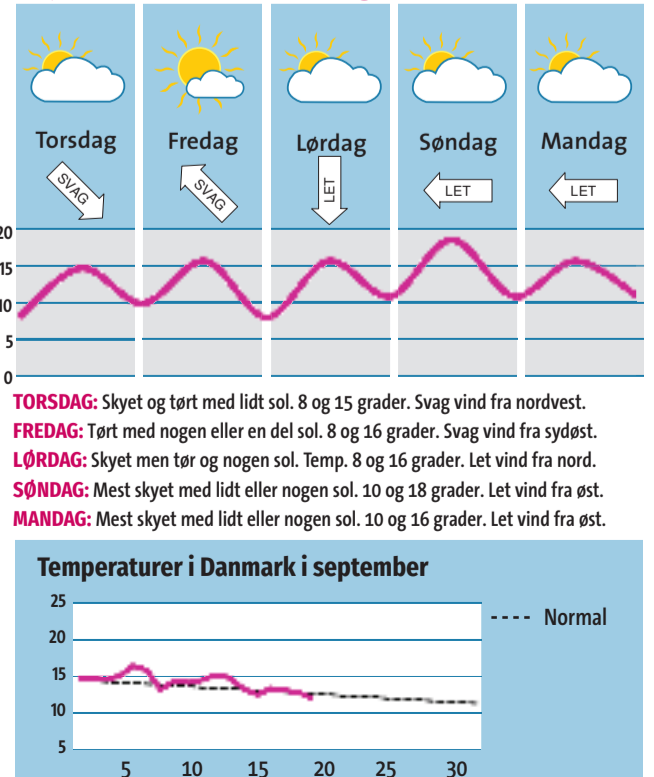
Af regeringens udspil fremgår det, at de mange forseglede tønder skal flyttes "op i terræn", så de kommer på sikker afstand af Roskilde Fjord. Ved den seneste store stormflod i januar steg vandet i fjorden så voldsomt, at det nærmede sig anlægget, og det er blandt andet den erfaring, der gør, at tønderne skal stables et nyt sted.

Vejret

Vejret i morgen

Vejret de næste fem dage

Vejret i Europa i morgen

Temperaturer verden rundt i morgen

